Azərbaycan.- 2022.- 14 dekabr. S. 4.

Rusiya qızıl ortanı tapa bilmədi

Sülhməramlıların son davranışları onların ermənipərəst olduğunu, qərəzli və ədalətsiz mövqe sərgilədiklərini bir daha sübut edir. Rusiya hərbçiləri elə missiyalarının icrasına başladıqları vaxtdan qalmaqallarla gündəmə gəlir, 10 noyabr üçtərəfli Bəyanatından irəli gələn öhdəlikləri yerinə yetirməkdən boyun qaçırırlar.

Onlar Azərbaycanın tarixi yaşayış məntəqələrini uydurma erməni adları ilə təqdim edir, müvəqqəti nəzarətlərində olan dəhliz və yollarla Ermənistandan silah-sursatın daşınmasına icazə verir, ermənilərin bizim ərazilərimizdə təxribat törətmələrinə göz yumur, eləcə də razılaşmaları pozaraq azərbaycanlı eko-mütəxəssislərin və jurnalistlərin Xankəndiyə daxil olmasına süni əngəllər törədirlər.

Dekabrın 10-da Azərbaycan mütəxəssisləri faydalı qazıntıların qanunsuz istismar olunduğu yataqlara səfər etmək istəsələr də, buna sülhməramlılar tərəfindən süni əngəl törədilib. Rusiya sülhməramlı kontingentinin heç bir tədbir görməməsi fonunda yerli sakinlərin əvvəlcədən planlaşdırılmış aksiyası səfərə mane olub. Rusiyaya bu hadisə ilə bağlı təqdim edilən notada Azərbaycan nümayəndələrinin səfərinə əngəl törədilməsinin və ya hər hansı bir şərt irəli sürülməsinin qəbuledilməz olduğu vurğulanıb.

Əlbəttə ki, vətəndaş cəmiyyəti təmsilçiləri belə qanunsuz davranışlardan narahat olmaya bilməzdi. Ona görə də Şuşada toplaşan ictimai təşkilatların nümayəndələri ekoloqların Azərbaycan ərazilərində monitorinq aparmasına şərait yaradılmasını tələb edirlər. Qanunsuz əməllərə qarşı vətəndaş cəmiyyəti fəalları tərəfindən belə etiraz aksiyaları dünyanın bütün sivil dövlətlərində keçirilir.

Mütəxəssislər bu etiraz aksiyasını "yumşaq kəşfiyyat" adlandırırlar. Ermənilər, nəhayət ki, həmin ərazilərdə torpaqların əsl sahiblərini - yerli sakinlərimizi, eləcə də Azərbaycanın gömrük və sərhəd postlarını görməyə alışmalıdırlar.

Sülhməramlıların ermənipərəst mövqeyi onlarla bağlı daha sərt qərarlar qəbul edilməsinə səbəb ola bilər

Milli Məclisin deputatı Fazil Mustafa qeyd edib ki, Azərbaycan ictimaiyyətinin və dövlətinin haqlı narazılığına səbəb sülhməramlıların öhdəliklərini yerinə yetirməmələri və qanunsuz davranışlarıdır: "Azərbaycan suveren ərazilərinə Rusiya sülhməramlılarını dəvət edəndə müqavilədə nəzərdə tutulan şərtlərə əməl edilməsini tələb kimi qarşıya qoyub. Sülhməramlı kontingent həmin şərtlərin həyata keçiriləcəyi ilə razılaşsa da, sonradan ermənilərə dəstək nümayiş etdirməyə başlayıblar. Bu, bizim ərazilərimizin təhlükə ilə üz-üzə qalması deməkdir. Yəni baş verən belə haqsız davranışların Azərbaycan ictimaiyyətinin qəzəbinə tuş gəlməsi olduqca təbiidir".

Deputat bildirib ki, etirazçılar sülhməramlı kontingentin rəhbərini ora dəvət etsələr də, komandir bundan imtina edir: "Halbuki Andrey Volkov aksiya yerinə gedərək vəziyyəti şərh etməli, tələbləri dinləməlidir. Yəni öhdəliklərdən boyun qaçırmaq çıxış yolu deyil. Rusiya sülhməramlıları vəziyyəti düzəltmək istəyirlərsə, Azərbaycanla Ermənistana tərəfsiz yanaşdıqlarını sübut etməlidirlər. Əks halda vəziyyət dəyişə bilər. Sülhməramlı kontingentin ermənipərəst mövqeyi Azərbaycanın onlarla bağlı daha sərt qərarlar qəbul etməsinə səbəb ola bilər. Belə davranışlar, qanunsuz əməllər Azərbaycan ictimaiyyətində Rusiya sülhməramlılarına olan etimadı yoxa çıxarır".

Rusiya hərbçiləri bölgədəki vəziyyəti daha da çətinləşdirirlər

Milli Məclisin deputatı Bəhruz Məhərrəmov deyib ki, Rusiya sülhməramlılarının son davranışları onların vəzifələrinə və postmünaqişə dövrünün reallıqlarına cavab vermir: "Azərbaycan ərazilərindəki erməni silahlı bölmələrinin hələ də tərksilah edilməməsi, separatçıların təxribatçı tədbirlərinə şərait yaradılması sülhməramlıların məramı ilə bağlı ciddi suallar yaradır. Rus hərbçilərin separatçılarla eyni mövqedən çıxış etməsi onlara olan etimadı yox edib. Sülhməramlılar indi də ölkəmizin vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələrini Xankəndi-Xocalı istiqamətlərindəki ərazilərimizə buraxmamaqla Azərbaycan vətəndaşlarının konstitusion hüquqlarına təcavüz etmiş olurlar. Sülhməramlı kontingentin öz ölkəsində sərbəst hərəkət etmək hüququ olan vətəndaşlarımızın, o cümlədən jurnalistlərimizin qarşısına zirehli maşınlarla çıxaraq süni əngəllər törətməsi onların missiyasının həm praktik, həm də mənəvi cəhətdən yararsız olduğunu bir daha təsdiq edir".

Deputat bildirib ki, bundan sonra sülhməramlıların bölgədəki mövcudluğunun ümumi işin faydasına olacağı inandırıcı görünmür: "Onlar növbəti üç ildə bölgədə birgəyaşayışın təminatı üçün cəhd etsələr də, onların istənilən fəaliyyəti uğursuzluğa məhkumdur. Çünki sülhməramlılar mövcud mühitdə öz tərəfkeş davranışları ilə faydasız rudimentə çevriliblər. Təəssüf ki, biz Azərbaycan-Rusiya münasibətlərinin xarakterinə uyğun olaraq sülhməramlıların faydalı fəaliyyətini arzu etsək də, onlar və bütövlükdə Rusiya Müdafiə Nazirliyi regionda qızıl ortanı tapa bilmədi, yaxud tapmaq istəmədi. Xüsusilə də bizə Vardanyanın gözü ilə baxmağa başladıqdan sonra vəziyyət sürətlə xoşagəlməz məcraya yönəldi. Nəticədə bizim Rusiya ilə münasibətlərimizi daha da yaxşılaşdıracağına, Ermənistanla sülh prosesini tezləşdirməyə töhfə verəcəyinə ümid etdiyimiz sülhməramlı missiya nəinki ümidləri doğrultmadı, əksinə, vəziyyəti daha da mürəkkəbləşdirdi".

B.Məhərrəmovun sözlərinə görə, sülhməramlıların son davranışları onların növbəti 3 ildə Qarabağda fəaliyyətlərini davam etdirmələrinə ehtiyac olub-olmaması məsələsini gündəmə gətirir: "Necə qərar verilməsindən asılı olmayaraq, bu məsələ Bakı-Moskva münasibətlərinə xələl gətirməməlidir. Əgər sülhməramlılar 10 noyabr üçtərəfli Bəyanatının şərtlərinə uyğun olaraq, Ermənistanın ordu qalıqlarını ərazimizdən çıxarmayacaqlarsa, separatçıları leqallaşdırmağa yönəlik fəaliyyətlərinə davam edəcəklərsə, onların bizə heç bir faydası olmayacaq. Əksinə, təxribatlara alət olmaqda, separatizmə rəvac verməkdə israrlı olan sülhməramlıların mövcudluğu həm Rusiyanın, həm də Azərbaycanın maraqlarına zərər verə bilər. Bütün bunların fonunda isə bir məqamı unutmamalıyıq ki, sülhməramlı amili yüksəksəviyyəli Azərbaycan-Rusiya münasibətlərində həlledici meyar deyil. Yəni sülhməramlı kontingentin ölkəmizdəki missiyasının dayandırılması Bakı-Moskva əlaqələrini zədələməməlidir".

Deputat həmçinin deyib ki, separatçıların sülhməramlılara güvənmələri absurdur: "Ona görə ki, həmin torpaqlar suveren Azərbaycan əraziləridir. Erməni vətəndaşlarımız Xankəndi, Xocavənd, Xocalı və Ağdərədə Azərbaycanın hakimiyyət nümayəndələrini, vətəndaş cəmiyyəti təmsilçilərini, media mənsublarını görməyə alışmalıdırlar. Əks halda ərazidəki komando hissələrimiz onları bu vəziyyətə alışdırmalı olacaq".

Xankəndidə özbaşınalıqla məşğul olan cinayətkar dəstə, eləcə də onlara dəstək verən Rusiya sülhməramlıları anlamalıdırlar ki, onlar suveren Azərbaycan ərazilərində yaşadıqları üçün ölkə qanunlarımızı poza bilməzlər. Bu həm ermənilər, həm də Rusiya hərbçiləri üçün cinayət məsuliyyəti yaradır. Prezident İlham Əliyev deyib ki, "Qarabağda yaşayan ermənilərin nə statusu, nə müstəqilliyi, nə də xüsusi imtiyazı olacaq. Necə Azərbaycan vətəndaşları, onlar da elə". Ona görə də Şuşada keçirilən aksiya nəticəsində etirazçıların tələbləri yerinə yetirilməzsə, mədən yataqlarında monitorinq aparılması üçün müvafiq dövlət qurumlarına lazımi şərait yaradılmazsa, Azərbaycan hüquqmühafizə orqanları ərazidə baş verən cinayət əməllərinin qarşısını almaq üçün adekvat addımlar ata bilərlər.

Nəzrin QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"